

Stříbrské novinky

Speciální číslo, které Vám přináší pohled studentů stříbrského gymnázia na události okolo 17. listopadu nejen v roce 1989, ale i v mládí jejich prarodičů.

Po revoluci se nebylo dějiny z čeho učit

Jak jste Vy prožívala 17. listopad?

Sedmnáctý. listopad jsem prožívala jako studentka na vysoké škole, takže jsem byla v centru dění. Studovala jsem v Plzni Pedagogickou fakultu. Účastnila jsem se s mladickou nerozvážností, odhodlaností, v podstatě každé události. Akorát v Plzni to nebylo tak dramatické jako třeba v Praze, ale do Prahy jsme jezdili na akce, stávky, demonstrace.

Jak se listopad 1989 dotkl Vás osobně?

Myslím si, že vzhledem k tomu, že jsem to zažila na vlastní kůži, tak docela i dost. Spíše si to uvědomuji až s odstupem času. Protože předtím člověk nepřemýšlel nad tím, jak to dopadne, jestli nás třeba ze školy nevyhodí. Protože dětství a středoškolské studie jsem prožila v komunistickém režimu, tak potom když člověk může srovnávat, tak vidí, že by to asi nebylo zrovna to nejlepší, kdyby komunistický režim pokračoval.

Změnila se výuka na vysokých školách?

Studovala jsem historii, český jazyk a literaturu. V době, kdy přišel listopad, jsme najedou měli ze dne na den studovat tu historii jinak. Bylo to zajímavé, učitelé to neznali, neučilo se podle toho, nebyly knížky. V první chvíli to bylo takové chaotické, nepřehledné, nikdo nevěděl přesně, co zkoušet, co po nás může chtít, ale s odstupem času jednoznačně myslím, že určitě ano.

Můžete porovnat pojetí dějepisu před 17. listopadem a po něm?

Jako studentka gymnázia jsem ještě prošla tím marxisticko-leninským pojetím. A teď, když to učím jako učitelka dějepisu podle nového, nezkresleného pohledu, tak ten rozdíl je rapidní, protože tehdy to opravdu byly bludy.

Jaké období české historie bylo nejvíce přehodnoceno po 17. listopadu?

Jednoznačně nové dějiny po roce 1945 respektive 1948. Dřív byl mezníkem vítězný únor 1948. Dělnická třída zvítězila a nastoupil komunistický režim. Takže dneska bych to viděla naprosto obráceně.

Myslíte si, že dnešní výklad dějepisu je objektivní, založen na pravdivých podkladech?

Měl by být objektivní. Nebude to možná úplně stoprocentně objektivní, protože vždycky až s odstupem času dojde k přehodnocení, k nadhledu. Je to na zvážení každého člověka, co za objektivní považuje, ale každý by se měl snažit to podávat nezkresleně, i když ta subjektivita se vloudí všude i do toho dějepisu.

17. Listopad 1989 mýma očima

Davy lidí, pískot, květiny, světla svíček a společná myšlenka svobody. Proti tomu kordony pořádkových sil a jejich nepochopitelný způsob zásahu. Při spojení listopadová sametová revoluce či jen vyslovení „17. listopad 1989“, je to to první, co napadá mě, narozenou v roce 1990, tudíž jsem událostmi vlastně netknutá.

Proto je těžké posoudit, jaké to asi „toho“ nečekaného převratového 17. listopadu bylo... A mohu vůbec jen tušit, jak se lidé opravdu cítili? Jak ti s „holýma rukama“, volající po svobodě, tak ti mimo živé dění, dívající se na záběry z demonstrace jen v televizi. Totalitní režim jsem nezažila, nevím, jak se lidem žilo v komunistickém státě, jak se cestovalo, a na vlastní kůži jsem nezažila, jak těžké to měli třeba právě studenti... Hlavou mi vrtá, jaké by to asi bylo, kdyby se žádné demonstrace a stávky nekonaly a „rudý“ režim by byl v našem státě i v současnosti. To už si mohu jen domýšlet, ale zrovna růžově bych to neviděla. A jak to, že to z původní pietní manifestace k uctění protifašistického vystoupení studentů došlo až k samotnému pádu komunismu? Jediné, co mě napadá je, že to bylo soudružností, vůlí a silou českého národa a možná lidé dokázali, že i tak malý národ jako jsme my, si umí patřičně „dupnout“.

A myslím si, že je dobře, že si lidé „dupli“. Režim znám sice jen z televize, z novin a hlavně z vyprávění rodičů a prarodičů, ale svoboda je přece důležitá, především svoboda lidu. A aby stát dobře fungoval, tak dokonce velmi důležitá. Mám takový pocit, že dny totality a následných „dnů sametových slov“, zanechali v lidech cosi hluboce zakořeněné. Na závěr mě napadá otázka, která je celkem nasnadě. Odpověď však neznám. Je možné, že se totalitní režim v budoucnu dostane zpět do čela české vlády? Kdo ví.

Vydání připravili

Lucie Babicová, Zuzana Coňková, Martin Hais, Jakub Hrubý, Tereza Kálavská,
Michal Valta za pomoci studentů G2 a G3

O revoluci se skoro nemluvalo

V sobotu to bude už osmnáct let. Revoluční události sedmnáctého listopadu znamenaly radikální změny v životech všech obyvatel tehdejší Československé socialistické republiky. Po mnoha letech vlády komunistické strany se lidé konečně dočkali svobody. O tom, jak tuto dobu prožívala Zdena Kožíšková, si povídal její vnuk Jakub Hrubý.

Jaké to tady bylo před a po roce 1989?

Popravdě, před rokem 1989 měl každý jistou práci, a tedy i možnost vydělat si peníze. Za to lidé zase byli zkresleně informováni o zahraničí.

Jak jsi pozorovala převrat?

To jsme už bydleli na vesnici. Vlastně jsme věděli jen o vzbouření vysokých škol a „nějaké“ demonstraci v Praze jen z televize.

Jak to vnímali lidé kolem Tebe? Mluvílo se o současné situaci?

O demonstraci se nejprve nemluvílo ani o možnosti převratu. Chtělo to čas.

Jak to bylo s cestováním do zahraničí?

Smělo se jen do Bulharska a Jugoslávie.

Je to lepší teď nebo před rokem 1989?

To nejde tak úplně říct. Byla jiná doba a s tím souvisí i jiná mentalita lidí, národa, vlády... Ale jak už jsem říkala, třeba lidé před důchodem měli jistou práci. Jedině v tom to možná bylo lepší...

Rudé právo před 18 lety. Noviny 3 dny zamlčovaly protestní události. První zpráva vyšla 20. listopadu.

Protesty v ulicích Prahy

Demonstrace 150 000 lidí v ulicích hlavního města. Herci stávkují, divadla nehrají. Skandování hesel jako „Pryč s KSČ“ nebo „svobodné volby“.

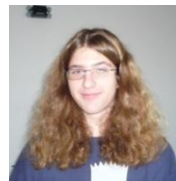
Demonstranti vyšli do ulic s transparenty za skandování protikomunistických hesel. Stávkovali hlavně studenti a mladí lidé. Kolem sedmnácté hodiny se demonstranti vydali na Národní třídu. Od Národního divadla pak pokračovali na náměstí Krasnoarmějců přes Mánesův most na Malou Stranu. Tam jim byla zastoupena cesta kordony pořádkových sil. Navzdory tomu, že už během průvodu po jeho stanovené trase byla vyvolávána hesla požadující „demisi“ vlády a smrt „komunistů“, nedošlo k zásahům Veřejné bezpečnosti. Její příslušníci byli povoláni až poté, kdy převážná část účastníků manifestace odešla do ulic vnitřní Prahy a hrozilo narušení veřejného pořádku.

Demonstranti se tehdy vydali na Staroměstské náměstí, kde vyvěsili hesla vyzývající k politickému pluralismu. Část z nich pak pokračovala zpět směrem na Václavské náměstí. Příslušníci Veřejné bezpečnosti vyzývali pokřikující demonstranty k rozchodu, avšak „hlas rozumu“ nebyl vyslyšen a agresivní jádro demonstrantů vyvolalo střet se silami pořádku. Došlo k šarvátkám, zranění byli na obou stranách. Okolo dvacáté hodiny se početná skupina shromáždila před budovou Československého rozhlasu na Vinohradské třídě, avšak po dvaadvacáté hodině už byl v hlavním městě ČSSR klid.

Nečekanou situaci komentovalo Rudé právo slovy: „V této chvíli je třeba zachovat rozvahu, zdravý úsudek a rozhodně odsoudit provokace, jejichž cílem není zdokonalení socialismu a zlepšení života lidí, ale společenský chaos.“

ANKETA

*Co si vybavíte při vyslovení data
17. listopad 1989?*

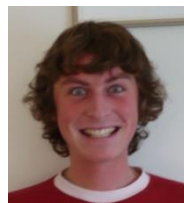
Svoboda Šimon - G5

*Vím, že to byla tzv. sametová
revoluce. Na náměstí byli lidé,
chřestili klíči, plápolaly ohně a bylo
povstání proti komunismu.*

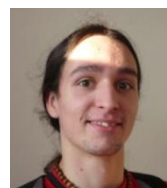
Aneta Langmajerová - G1

*Je to svátek studentů a slaví se tzv.
sametová revoluce.*

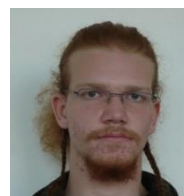
Lukáš Havlík - G6

*Pád komunismu, studenti měli
povstání v Praze. Zemřel Jan
Opletal na následky tohoto
povstání. (pozn. red. Jan Opletal
zemřel roku 1939)*

Milan Samko - OA4

*Povstání studentů. Lidé protestovali
proti komunistickému režimu.*

Tomáš Minařík - G8

*17. listopad se tradičně slaví jako
den studentů a proběhla tzv.
sametová revoluce roku 1989 a
ještě proběhlo povstání okupační
fašistické moci roku 1939.*

17. listopad není jen výročí sametové revoluce

28. říjen 1939 První svátek vzniku Republiky v době existence protektorátu. Při zakázaných demonstracích bylo v tento den těžce zraněno několik demonstrantů. Jeden z nich, vysokoškolský student Jan Opletal, zemřel 11. listopadu 1939. Jeho pohřeb se konal 15. listopadu a stal se záminkou pro další vystoupení vysokoškolských studentů proti okupantům. Odehrály se další srážky mezi policií a německými bojovkami se studenty, kteří strhávali dvojjazyčné nápisy a házeli je do Vltavy. V reakci na tyto události byly ráno 17. listopadu obsazeny vysokoškolské koleje a kancléř von Neurath nařídil uzavření vysokých škol na dobu tří let. Bylo popraveno 9 studentských funkcionářů a 1200 náhodně vybraných vysokoškoláků deportováno do koncentračních táborů. Postiženo bylo 10 vysokých škol, 1223 zaměstnanců a 17556 studentů.

17.11.1989 V Československu se po roce 1968 demonstrovala, pouze při různých oficiálních příležitostech, jednota lidu s komunistickou stranou. V průběhu 80. let se však v Praze konaly demonstrace komunistickou stranou neorganizované a tudíž nelegální. Většinou u příležitosti výročí 21. srpna 1968 nebo výročí vzniku Republiky 28. října 1918. Demonstrace 17. listopadu 1989 byla jiná. Nešlo jen o zásah vodními děly a průběžné zatýkání. Nyní byla použita hrubá síla proti mladým lidem. Jeden z nich zemřel. Informace se rychle rozšířila mezi lidmi. Události dostaly rychlý spád. Na konci byly svobodné volby a změna společenského řádu.

Manžela vojáka neviděla tři týdny

Nechceme komunisty! Desetitisíce lidí pískaly a cinkaly klíči na Václavském náměstí v Praze. Takový byl sedmnáctý listopadový den v roce 1989. Studentské manifestace přerostly v „sametovou revoluci“ a český národ se konečně dočkal vytoužené svobody. Vzpomínky na tyto chvíle vypráví Hana Babicová ze Stříbra.

Co jste dělala v době revoluce?

Žila jsem v Tachově s manželem. Měli jsme rok po svatbě.

Účastnila jste se revoluce 17. listopadu 1989?

Ne, neúčastnila jsem se, v Praze jsem nebyla. Nejsem bojovný typ člověka. Ani jsem nevěděla, že se k něčemu takovému schyluje.

Kde jste tedy byla ten den?

Byli jsme doma. Když jsme se o revoluci dozvěděli, byla u nás zrovna návštěva, takže se o tom hodně mluvilo.

Jak jste se o tom dozvěděli?

Z televize. Vysílali situaci v Praze. Nevěděli jsme, co se děje, tak jsme poslouchali rádio a koukali na televizi, aby jsme se dozvěděli více.

Co jste si o tom myslela?

Přišlo to strašně rychle a hlavně nečekaně. Byl to takový výstřelek, o kterém se nevědělo, jestli něco změní nebo vše opadne. Nevědělo se nic, kdo vyhraje, co se stane dalšího. Nechtěli jsme se vrátit do starých "komunistických" kolejí, ale čekala jsem, že právě komunisté zvítězí. Změna režimu - ta slova zněla neuvěřitelně. A to neuvěřitelné se stalo. V té době měl manžel jako voják z povolání pohotovost, ale odvolali ho až na silvestra. Když jsme se vraceli domů u bytu čekal voják a manžela odvezl. Tři týdny jsem nevěděla, co s manželem je. Nakonec byl hlídat vězňice před vzbouřenci, když Václav Havel uděloval amnestie vězňům.